

Дисекция на душата на един емигрант

По случайност – палестинец

Хайри Хамдан

Емигрантът придоби своето название през вековете в миналото. Това явление – емиграцията - не се е родило вчера, то съществува откакто човечеството е стартирало своето завоевание по Земното кълбо. Има много фактори, които спомогнаха за възстановяването на това явление. Най-ярките от тях придобиват религиозен, социален и икономически характер. Примерите за това са много. Най-съществени от тях са появата на основните небесни месици - Моисей, Христос и Мохамед, съответно и усложненията на човешките взаимоотношения и противоречията, родени от действията на техните последователи. Съществуват и други човешки елементи и фактори, които зависят в края на сметка от волята на определени исторически лидери като Александър Македонски и Константин велики. Последният успя чрез своята победа при Тибър да постави основите на християнското в Европа, след като свидетелства за едно видение, представляващо огнен кръст в небето, придружен от послание, което гласи, че само с този кръст той би могъл да побеждава враговете си. Да, но с това започва мъчителна ера за евреите в териториите, завладени от Александър Велики из цяла Европа. Други личности, помогнали в тази насока са Наполеон Бонапарт, Хитлер, както и Шимон Перес, Ясер Арафат, Ицхак Рабин, Ануар Садат и други от нашата съвременна история.

Трябва да отбележим, че бялото винаги е желано, когато навсякъде наоколо преобладава черния цвят. Обратното също е валидно, но в един момент различното се превръща в тежест, в бreme, в едно нежелано присъствие. И повечето хора, дори и специалисти и политически лидери, започват да питат: „Черното ли е цвета на пожара и мрака?!“, забравяйки, че бялото е олицетворение на тихата смърт, предизвикана от захарта и солта, а те са бели!

Изглежда, че сме зависими от тълкуването на истините. Понякога е необходимо да се премълчат някои фактори, дори да са неоспорими. Но какво толкова? Доста хора вярват в максимата: „Целта оправдава средствата“... Но нека се върнем към Константин Велики! Какво ли щеше да стане, ако не бе видял огнения кръст в небето? Естествено е, че този въпрос не стои на дневен ред, тъй като историята върви в определена посока и все напред.

Трябва да отбележим, че Христос е бил обвинен за противодържавна дейност срещу Римската империя и по заповед на римския прокурор Пилат Понтийски, е осъден на смърт чрез разпъване на кръст. Същите римляни след няколко века приемат християнството като основна религия и отричат всичко останало. Вероятно, нищо ново не казвам, но искам да подчертая, че произхода на мисията е на Изтока - в гр. Назарет. Ето, защо поставям въпроса, как така се случи това противопоставяне между Изтока и Запада, след като Христос носи ориенталска кръв? Защо емиграцията върви в посока от изток на запад и от юг към север?

До епохата на инквизицията през средновековието, Европа преминава през насилие и тотално подвластие на църквата, но в същото време изтока напредва и прогресира, давайки предимство на науката и изобретенията. В един момент запад се обръща на 180 градуса и ограничава властта на църквата и религията. В резултат на това християнството се превърна в начин на живот, по-точно, религията престана да се намесва в ежедневието. Правата на човека изплуват на дневен ред и имат огромно предимство, но това не пречи, разбира се, всеки, който желае, да отиде по всяко време до църквата и да коленичи пред бога, колкото време желае. Смятам, че Европа и западният свят се освободиха от възможен сценарий на политически християнизъм, а това е голямо предимство. Можем да сме сигурни в това, ако се опитаме да поставим аналог с политическия ислям, който се появи през последните десетилетия на двайсети век и началото на двайсет и първи век.

Индивида в общи линии не е свободен на изток и в ориента, където ислямът се превърна от религия в политически и социален начин на живот. Вече нищо не може да се върши без волята и одобрението на мюфтията, така наречените фетви имат по-голяма сила от закона. Религията се превърна в конституция. Опасността от това се крие в тълкуването на текстовете, а това е огромно минно поле. Примерите за това са много. В Корана пише: „Не се молете!“. Това е ползотворен текст и директна заповед, но има и допълнение: „ докато сте пияни“. Нека да кажа също, че в прав текст няма нито една притча или цитат, който забранява алкохола. Най-суровият цитат обяснява, че алкохолът притежава полезни и вредни свойства, но вредните надделяват, затова по-добре да избегнете алкохола. Дяволът, разбира се, се крие в детайлите. Учените и религиозни имами обясняват, че силата и смисълът на повелята „Избягнете го!“ е по-достоверна от пряката заповед на забраната на алкохола. Реши ли се някой да изкаже тези мисли, на другия ден ще бъде обявен за неверник и вреден елемент за обществото.

Един от най-активните египетски мислители, Хамед Абу Зейд, бе принуден да напусне Египет по време на управлението на Хосни Мубарак и насилствено разведен по силата на закона на Шариата. Последните си години прекарва като работи и живее със съпругата си в Холандия, където почина преди две години. Това е пример за един мислител, който се опита да изясни някои тънкости в ислямската култура, сам се смятал до последния си дъх като добър и смирен мюсюманин. Но това не попречи да бъде обявен за враг номер едно на обществото!

Политическият ислям е оръжие с две остриета. Той цели да ръководи и властва чрез сила и страх, а най-прекия път е насаждането на страха от невидими сили. По този начин, гражданинът остава пасивен, не смее да се противопостави на суровите условия на живота като безработица, беднотия, диктатура и подчинение. Той се превръща в хрисим, по-нисък от тревата, защото е убеден, че като губи земното щастие, тогава поне да спечели небесния рай.

За да може да се намерят коренни и радикални решения на проблемите, свързани с емигрантите и емиграцията, е необходимо да се разбере начина на мислене на тези хора. Повечето от тях намират себе си за жертва на две общества. Едното е тяхното национално общество, което те намират за жестоко и несправедливо спрямо тях и техните мечти и затова са принудени да го напуснат. Другото общество е приемното, което пък страда от собствени проблеми, различни по характер от другото общество и не е длъжно да взема предвид проблемите на емигрантите или пък да ги поставя на първо място. Това раздвоение води до отчуждение при емигрантите. Следователно те се капсулират в гета и създават собствени микро общества.

Политическите причини и фактори са водещи за усилването на движението на емиграцията изток – запад. Войните и диктатурите водят до очаяние и безизходица. Не винаги икономическите причини са водещи, тъй като беднотията и безработица са налице в много държави и континенти, дори и в Европа, която страда от последствията на поредната световна криза.

Бедният човек не е непременно мрачен и търсещ първия възможен начин за емиграция. Такива решения се вземат бавно и трудно, но когато политическите и икономическите фактори са толкова негативни, тогава решението за емиграция става по-лесно, най-вече за младото поколение. Сирийската криза е ярък пример за това. Младите намират сили да избягат от сигурна смърт, но доста от възрастните предпочитат да останат в домовете си, където биват погребани под руините и разрушенията.

Най-големият проблем, който стои пред емигрантите, е езиковата бариера. Именно този проблем кара емигранта веднага да търси гетото, да се слее в него и да се отдели от приемното общество. При задължителна езикова подготовка, тези хора започват да разбират традициите, обичаите и културата на новото общество.

Българското правителство въведе като условие владееене на български език и познаване на българската култура, за предоставяне на българско гражданство. Бях свидетел, как някои емигранти започваха да се интересуват от националните празници и езика.

Вторият основен момент при емигрантите е безкрайното свободно време или с други думи безработицата при тях, имайки предвид, че мнозинство от тях са млади и притежават огромна енергия. Затова трябва да се търсят начини за освобождаване на тази натрупана енергия и то в положителни насоки. Разбирам, че статистиката за безработицата в България и в Европа е тревожна, но тези хора нямат претенции за вида на работа. Важното е да преживяват. Може да бъдат включени в мащабни проекти като общи работници в областта на инфраструктурата и проекти от обществен характер.

Има и необходимост да им се предостави трибуна, от време на време. Така ще може да се разбере, как мислят и се развиват в страната. Емигрантите смятат, че са жертва на едно общество, но по-лошо е, ако започнат да мислят, че са жертва на две общества. Тогава черното няма да се превърне в любим цвят, когато преобладава бялото. Обратното също е вярно, но когато се слоят двата цвята, се получава сив цвят.

Мултикултурата е сложен процес. Възможно е да претърпи провал в един етап от развитието си, но е неизбежна, тъй като е много динамична. Ние сме свидетели на движение на огромни слоеве във всички посоки, които често са неконтролируеми, но по-добре късно да се контролират, отколкото да се оставят на воля завинаги. Сливането на емигрантите и успехите им в новите общества носи блага не само за тях, но и за обществото - приемник. Има големи умове в областта на икономиката, изкуството и науката, които трудно просперират в затворените общества там, където властват диктатури. В момента, в който се намират в по-свободна среда, се развихрят и успяват да обогатят приемното общество.

След езика остава да се бори със съзнанието за изолация или по накратко „Гетото“. Мнозина от емигрантите, които попадат в гетото остават на едно ниво на развитие, все едно живеят в махала, нищо, че наоколо се чува различна реч. Когато емигрантът успее да преодолее гетото и да навлезе в новото общество, тогава пътят към успеха става по-лесен.

Има и друг елемент, който играе роля в развитието на индивида в случая емигранта. Това е принципите и идеологията, носени в гените още от люлката. Не е необходимо да се мисли, че те са вредни и опасни, въпреки, че много от тези мъже, жени и младежи остават в плен на своите разбирания. Нужно е едно десетилетие за да се освободи един човек от бремето на едни учения, възприети за кратко време в детството. Затова смятам, че един емигрант, за да успее, е задължително да се бори със себе си, с всичките изостанали традиции и навици. Щом изисква толерантност, трябва и той да покаже същото, иначе осъжда обкръжението си и новото си семейство на страдание и раздвоен живот.

Първата дума, която научих беше „Добре“, но в никакъв случай не бе достатъчно, за да общувам с останалите около мене. В сладкарницата съм поискал две мивки вместо две кифли, в книжарницата съм искал стомах за химикалка, вместо пълнител, но никога не мълчах. Учех и се развивах, след като завърших института за чуждестранни студенти. Разбрах, че България е много напред по отношение на преводната литература, така купих любими романи и много речници. След няколко години перото ми бе вече и българско. В един момент мислите прииждаха на този език, аз го възприемах, усетих красотата му, вече ми бе достъпен. Огромният труд, който положих, бе възнаграден. Дори моят майчин език стана по-богат, по различен. Аз успях да въведа нов стил, при който западът се показва смело в моето творчество на арабски език, а изтокът се слива в моето творчество, написано на български. Успях да улуча точния нюанс на двата цвята, а именно черния и белия, за да се получи нещо различно, не сиво, а небесно, тюркоазено... Или с други думи : „отражение на самия мен“.

Пътят към успеха на един емигрант, чужденец или пътешественик наистина е труден, но не е невъзможен. В България има вече големи специалисти в областта на медицината, инженерството и бизнеса, които носят чуждестранни имена. Те са доволни и щасливи във втората си родина. Имат своя дял в развитието на страната, както и в развитието на самите себе си. Но затова са били необходими търпение и труд, за да станат такива каквито са в момента. Това съсловие трудно може да бъде манипулирано,

както става по улиците на арабските столици и големи градове, в резултат на пускането в мрежата на ютуб и в широките обществени мрежи като фейсбук и твитър, на нискокачествен 15 минутен филм. Защото те са достатъчно подготвени да различат капана и ефтиния опит за разрив на обществото.

Естествено, има разлика между градивна критика и чиста провокация. Няма обяснение за жестокото убийство на американския посланик Кристофър Стивънс и тримата американски служители в Бенгази, имайки предвид, че този дипломат е имал лична заслуга за желаната промяна на диктатурата в Либия. Няма логично обяснение за вдигането на стотици хиляди демонстранти в Ливан, Египет, Йемен, Пакистан и къде ли още не, срещу този филм. При това, тези маси живеят в много трудни битови условия, беднотия, безработица и насочена неграмотност, но не сме ги виждали да вдигат лозунги именно за подобряване на техният живот.

Много е лесно да се надникне в съзнанието на тълпата през вратичката на идеологията. Тогава се отключва масовото подсъзнание и лесно се запалва искрата, която се разпространява хоризонтално и моментално. Но промяната и опитът за масово недоволство от социалното положение изисква убеждение в хоризонтална и вертикална посока. Затова се случват по-бавно, но и много по-трайни и по-силни. Вероятно идеологичните демонстрации са временни и след няколко дни отшумяват, но оставят вратичката отворена за нови и нови демонстрации, както впрочем се случи с делото на Салман Рушди, авторът на „Сатанински строфи“. Самият Салман никога не е мислил, че някога ще стане толкова известен и значим, след написването на книгата. Но аятоласите и мюфтиите го превърнаха в мегазвезда.

Питам ви честно: „Колко хора са чели неговата книга?“. Нормално е да има доста, които не са я чели. Аз лично я намерих за доста скучна, но всеки знае, кой е Салман Рушди, независимо от факта, че книгата може да остане неотворена по рафтовете на библиотеки и книжарници.

Неколцина в Близкия изток са получили Нобелова награда за мир. Един от тях, бившият президент на Египет Ануар Алсадат, бе убит от ислямисти.

Ицхак Рабин, също бе убит от ортодоксални евреи и Ясер Арафат, отровен в Рам Алла, по-късно умира в Париж. Трима носители на Нобеловата награда са опитали да променят статуквото в Близкия изток и са платили висока цена, с живота си, но така или иначе, не са успели да го постигнат. В резултат на това, продължава пренареждането на този регион. Продължават и опитите за емиграция винаги в посока на запад. Изтокът има огромна нужда от международни усилия за стабилизиране, за избавление от гражданските войни, за окончателно и справедливо уреждане на блискоизточния въпрос, именно между Израел и палестинците, за да може да се излекува изтокът и да протегне ръка към запада, за да може да се интегрират двата полюса на планетата.

В заключение искам да кажа, че има място под слънцето за всеки човек. Има смисъл да се изживее достойно и до самия край всеки живот поотделно и заедно.

Благодаря за вниманието.